



AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 18.01.2006
COM(2006) 15 végleges

2006/0005 (COD)

Javaslat

**AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE
az árvizek értékeléséről és kezeléséről**

[SEC(2006) 66]

(a Bizottság előterjesztése)

INDOKLÁS

1) A JAVASLAT HÁTTERE

- **A javaslat indokolása és célkitűzései**

1998 és 2004 között Európa száznál több nagyobb árvízeseményt szenvedett el, beleértve a Duna és Elba folyók mentén 2002-ben bekövetkezett katasztrofális hatású árvizeket is. Ezek az árvizek mintegy 700 emberéletet követeltek, körülbelül félmillió embert kellett kitelepíteni, és a biztosított gazdasági veszteségek legalább 25 milliárd € összeget értek el. A 2005 nyarán Ausztriában, Bulgáriában, Franciaországban, Németországban, Romániában és máshol bekövetkezett árvízesemények ezeket a számokat tovább növelték.

Az árvizek kockázatának kitett érték óriási lehet és magában foglalhatja a magántulajdonú házakat, a közlekedési és közszolgálati infrastruktúrát, az üzleti és ipari vállalkozásokat, valamint a mezőgazdasági földterületeket. Például a Rajna különösen árvízveszélyes területein élők száma meghaladja a 10 millió főt, és a potenciális árvíz kár összesen 165 milliárd euróra tehető. Európa partvonalai mentén 500 méteres körzeten belül a gazdasági eszközök teljes értéke, a tengerparti strandokat, mezőgazdasági földterületeket és ipari létesítményeket is beleértve jelenleg a becslések szerint 500–1000 milliárd euróra tehető¹. A gazdasági és szociális értelemben elszenvedett károkon túlmenően az árvizek súlyos környezeti következményekkel is járhatnak, például amikor szennyvíztisztító telepek vagy nagy mennyiségű mérgező vegyi anyagot tároló gyári létesítmények kerülnek víz alá. Az árvizek a vizes élőhelyeket is megsemmisíthetik, és a biológiai sokféleséget is csökkenthetik.

Két tendencia mutat Európában a megnövekedett árvíz kockázatok és az árvizek okozta megnövekedett gazdasági károk irányába. Először is, az éghajlatváltozás, a nem megfelelő folyógazdálkodás, valamint az árvíz kockázati területeken végzett építkezések miatt az árvizek mérete és gyakorisága valószínűleg növekedni fog. Másodsorban, észrevehetően növekedett a sebezhetőség az árvíz kockázati térségekben található emberek és gazdasági eszközök száma miatt.

Ezen irányelv célja, hogy csökkentse és kezelje az árvizek által az emberi egészségre, a környezetre, az infrastruktúrára és tulajdonra jelentett kockázatokat.

- **Általános összefüggések**

Az árvíz természeti jelenség, amelyet nem lehet megakadályozni. Azonban az emberi tevékenységek hozzájárulnak az árvízesemények valószínűségének növeléséhez és a káros hatások súlyosbításához. Figyelembe véve, hogy Európa vízgyűjtőinek többsége megosztott, a közösségi szintű összehangolt cselekvés figyelemre méltó hozzáadott értékkel járna és javítaná az árvízvédelem átfogó szintjét. Az emberi életet, a gazdasági eszközöket és a környezetet veszélyeztető potenciális kockázat következtében Európa fenntartható fejlődés iránti elkötelezettsége súlyosan megkérdőjeleződhet, ha nem tesszük meg a megfelelő intézkedéseket.

¹ EUrosion: <http://www.euroSION.org>

A Közösség komoly hagyománnyal rendelkezik a vízminőségről szóló környezetvédelmi jogszabályok területén; azonban az árvizek kérdésével, valamint az éghajlatváltozás árvíz kockázatra gyakorolt hatásával eddig nem foglalkozott. A 2000/60/EK vízügyi keretirányelv (WFD)² vezette be a vízgyűjtőkön belüli határokon átnyúló koordináció elvét, amelynek célkitűzése a vizek jó minőségének elérése, amely azonban az árvíz kockázat kezelésére irányuló célt nem tűzött ki.

Az árvíz kockázat kezeléséről szóló bizottsági közlemény³ egy elemzést tett közzé és összehangolt EU-s cselekvést javasolt. E javaslat az említett cselekvés egyik alkotóeleme.

- **A javaslat körébe tartozó meglévő rendelkezések**

Nincsenek a javaslat által érintett területet szabályozó rendelkezések.

- **Összhang az Unió egyéb politikáival és célkitűzéseivel**

Az európai kutatási politika az 1980-as évek elejétől kezdődően támogatta az árvíz kockázat-kezelés különféle alkotóelemeinek kutatását egymást követő keretprogramokkal. A hatodik keretprogram annak az eddigi legnagyobb EU-s árvíz kutatási projektnek, a FLOODsite-nak⁴ nyújt támogatást, amely integrált árvíz kockázatelemzési és -kezelési módszereket dolgoz ki. A hetedik keretprogram tovább folytatja az árvíz kockázat-értékelés és -kezelés támogatását.

Az európai regionális politika árvízhez kapcsolódó intézkedéseket magában foglaló befektetéseket finanszírozott (strukturális alapok és a Kohéziós Alap). A Szolidaritási Alap egyedi pénzügyi eszközöket biztosít a vészhelyzeti műveletek számára súlyos katasztrófák esetén. A 2007 és 2013 közötti időszakra javasolt kohéziópolitikai rendeletek a kockázatmegelőzés részeként támogathatóvá teszik az árvízzel kapcsolatos intézkedést.

A megreformált közös agrárpolitika pozitív módon járul hozzá az árvízvédelemhez a különválasztási és a kölcsönös megfeleltetési mechanizmusok révén. A 2005-ben elfogadott vidékfejlesztési rendelet⁵ árvízhez kapcsolódó intézkedéseket (előkészítés és tervezés, valamint operatív intézkedések) sorol a támogatásra jogosult tevékenységek közé.

2) AZ ÉRDEKELT FELEK KONZULTÁCIÓJA ÉS HATÁSVIZSGÁLAT

- **Konzultáció az érdekelt felekkel**

A konzultáció módszerei, a megcélzott főbb ágazatok és a válaszadók általános

² A vízvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, HL L 327., 2000.12.22.

³ COM(2004)472 végleges, 2004.7.12.

⁴ <http://www.floodsite.net>

⁵ A 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK tanácsi rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, HL L 277., 2005.10.21.

bemutatása

A 2002. évi árvízeseményeket követően a Bizottság, a tagállamok, a tagjelölt országok és az egyéb érdekelt felek egy, a legjobb gyakorlatokra vonatkozó technikai dokumentumot dolgoztak ki, amelyet 2003-ban véglegesítettek. Az árvíz kockázat kezeléséről szóló, 2004. júliusi közleményt, valamint a Bizottságot megfelelő javaslat benyújtására felkérő, 2004. októberi tanácsi következtetéseket követően a Bizottság egy szakértői tanácsadói fórumot hívott össze, amely a tagállamok, az európai ernyőszervezetek, az ipar, a nem kormányzati szervezetek, a nagyobb kutatási projekteken részt vevő tudományos közösség és egyéb érdekelt felek szakértőit tömörítette magába. Az említett szakértői tanácsadói fórum 2005 során megtartott három ülése alkotta a konzultáció lényegét, ezt egészítette ki egy internetes konzultáció.

A válaszok összefoglalása és figyelembevételük módja

A konzultációs folyamat feltárta a cselekvési program javasolt megközelítésének széles körű támogatottságát az alkalmazási körre, vízgyűjtőterület koordinációjára, valamint a beillesztendő kulcsfontosságú elemekre vonatkozóan. Értékes hozzájárulásokat tettek az alkalmazási kör meghatározása (erőfeszítések megtételének előzetes kockázatértékelés révén történő elkerülése olyan területeken, ahol jelentéktelen az árvíz kockázat), erőfeszítések megkezdésének a már meglévő árvíz kockázat-kezelési tervek betartásával történő elkerülése, valamint árvíz kockázati térképek és árvíz kockázat-kezelési tervek kidolgozása terén.

A konzultációs folyamat további részletei a csatolt hatásvizsgálatban [SEC (2006)66, 2006.01.18.] található. A konzultációs folyamat során készült és megvitatott dokumentáció másolatai, valamint az internetes konzultáció eredményei a következő címen érhetők el:

http://europa.eu.int/comm/environment/water/flood_risk/index.htm

• Szakértői vélemények összegyűjtése és felhasználása

Az érintett tudományos- vagy szakterületek

A tagállamok szakértőivel, az érdekelt felekkel, valamint a jelentősebb árvízhez kapcsolódó kutatási projekteken dolgozó konzorciumok tagjaival a szakértői tanácsadói fórumon keresztül konzultáltak. Az összes vonatkozó szakterület – a hidrológiától és a geológiától a helyi és regionális hatóságokig és a biztosítási iparágig – jelen volt.

Alkalmazott módszer

Számos ülést tartottak 2003 és 2005 között.

A legfontosabb szervezetek/szakértők, akikkel konzultáltak

A tagállamok, a tagjelölt országok és az EFTA-tagországok szakértői; a nemzetközi folyóvédelmi bizottságok; érintett európai érdekeltek, szervezetek és nem kormányzati szervezetek; a teljes jegyzék a hatásvizsgálatban található.

A kapott és felhasznált vélemények összegzése

A konzultációban részt vevő összes fél elismerte és elfogadta a visszafordíthatatlan következményekkel bíró potenciálisan súlyos kockázatok meglétét. A közösségi szintű cselekvés hozzáadott értékére vonatkozóan is egyetértettek.

Elfogadott, hogy lehetetlen az árvizek teljes megakadályozása, habár megvalósítható az emberi életre, a környezetre és a gazdasági eszközökre jelentett kockázat csökkentése. Széles körű konszenzust értek el a közösségi szintű cselekvés szükségességéről, amellyel, hogy kiemelték az olyan rugalmas megközelítés szükségességét is, amely a nemzeti és helyi szinten már elvégzett munkát is figyelembe veszi. Továbbá a konzultációs folyamat jelentős támogatást biztosított a fokozatos megközelítéshez, amely az előzetes árvíz-kockázat-értékeléssel kezdődik és – indokolt esetben – az árvíz-kockázat feltérképezésével, valamint ezt követően az árvíz-kockázat-értékelési tervek elkészítésével és végrehajtásával folytatódik.

Összefoglalva, a konzultációs folyamat azt az egyértelmű üzenetet közvetítette, hogy az árvíz-kockázat-kezelés európai, tagállami és regionális/vízgyűjtőterületi szintű cselekvést tesz szükségessé.

A szakértői vélemények nyilvános hozzáférhetőségének biztosítása

A legjobb gyakorlatokra vonatkozó dokumentumok, illetve az internetes konzultáció eredményei a bizottsági weblapon férhetőek hozzá.

3) A JAVASLAT JOGI ELEMEI

• A javasolt cselekvés összefoglalása

Ezen irányelvjavaslat célja, hogy csökkentse és kezelje az árvizek által az emberi egészségre, a környezetre, az infrastruktúrára és tulajdonra jelentett kockázatokat. Az irányelv előírja az összes jelentős árvíz-kockázattal bíró terület árvíz-térképének elkészítését, a megosztott vízgyűjtőkön belüli koordinációt, valamint az árvíz-kockázat-kezelési tervek kidolgozását kiterjedt részvételi folyamat révén. Tekintettel az EU földrajzi, hidrológiai és település szerkezeti értelemben vett sokféleségére, az irányelvjavaslat jelentős rugalmasságot biztosít a tagállamok számára a szükséges védelmi szint, e védelmi szint elérése érdekében teendő intézkedések, valamint az árvíz-kockázat-kezelési tervek végrehajtási ütemtervének meghatározásában.

Az irányelvjavaslat és a végrehajtására vonatkozó intézkedések szorosan kapcsolódnak a WFD végrehajtásához. A Bizottság az irányelvek szervezeti és intézményi szempontjainak, valamint ütemezéseinek teljes összehangolását javasolja, a vízgyűjtőterületek, az illetékes hatóságok és a WFD által létrehozott bizottság alapján. Az ütemterveket teljesen szinkronizálták⁶, ami azt is biztosítja, hogy a nyilvános konzultációs folyamatot szorosan összehangolják. Amint az árvízügyi irányelvjavaslatot elfogadták, a két irányelv végrehajtását – a kiegészítő célkitűzésekkel együtt – szorosan össze kell hangolni. Továbbá a tagállamok által a Bizottságnak tett jelentéseket is teljesen össze kell hangolni, valamint a tagállamok az árvíz-kockázat-

⁶ A vízügyi keretirányelvben szereplő összes határidő december 22-re, a hatálybalépés időpontjára utal.

kezelési tervet integrálhatják a vízgyűjtőgazdálkodási tervekbe. Ez azt feltételezi, hogy a WFD által, különösen a 4., 11. és 13. cikk alapján előírt néhány szempont következményekkel jár az árvízkezelési térképek és kezelési tervek tartalmára vonatkozóan.

- **Jogalap**

Az EK–Szerződés 175. cikkének (1) bekezdése a megfelelő jogalap, amely összhangban áll az árvízvédelemmel és vízgyűjtőgazdálkodással foglalkozó hasonló jogi eszközökkel, nevezetesen a Seveso–irányelvvel (96/82/EK) és a vízügyi keretirányelvvel (2000/60/EK).

- **A szubszidiaritás elve**

A szubszidiaritás elve érvényesül, amennyiben a javaslat nem esik a Közösség kizárólagos hatáskörébe.

A javaslat célkitűzéseit a tagállamok nem tudják kielégítő mértékben megvalósítani a következő okok miatt:

A folyók és a regionális tengerek nem a meglévő geopolitikai határokon belül fekszenek, hanem a legtöbb vízgyűjtő és part menti terület több ország között oszlik meg. Ilyen feltételek mellett az árvízkezelés tisztán nemzeti megközelítése sem technikailag, sem gazdaságilag nem megvalósítható.

A tagállami cselekvés önmagában különböző és akár ellentmondó megközelítéseket eredményezhet, ami nemcsak késlelteti az árvízkezelési problémák megoldását, de csak korlátozott számú erőforrást használ meg megfelelően.

A javaslat egy közös keretet hoz létre a közös kihívások kezelésére, valamint közös megközelítéseket dolgoz ki az árvízkezelésre vonatkozóan. A vízgyűjtőkön és részvízgyűjtőkön belüli összehangolt tervezés és cselekvés biztosítja az összes érintett partner érdekének megfelelő figyelembe vételét, de egyben az erőforrások legjobb felhasználását is. Az országok között már elkezdődött az ilyen együttműködés a nemzetközi folyóvédelmi bizottságok égisze alatt, például a Duna, az Odera, az Elba, a Rajna, a Maas/Meuse és a Scheldt/Escaut folyók vízgyűjtő területeire vonatkozóan. Az árvizek elleni védelem részletes célkitűzéseit, a célkitűzések eléréséhez legjobban megfelelő intézkedéseket és a határidőket nem határozzák meg EU-s szinten.

A javaslat ezért megfelel a szubszidiaritás elvének.

- **Az arányosság elve**

A javaslat megfelel az arányosság elvének a következő ok(ok) miatt:

A magántulajdonban, az infrastruktúrában és a környezetben bekövetkezett árvízkárokkal kapcsolatos legújabb tapasztalatok fényében, a lépések elmaradása miatt a jövőben potenciálisan bekövetkező károk meghaladják pl. az árvízterképek készítésének, az árvízelőrejelző rendszerek és a korai előrejelző rendszerek költségeit, a hatásvizsgálatban bemutatott módon. Ugyanakkor a jelentéktelen árvízkezeléssel bíró

vízgyűjtők, részvízgyűjtők és régiók mentesülhetnek az irányelv szerinti intézkedések alól; ugyanez vonatkozik az olyan vízgyűjtőkre, részvízgyűjtőkre és régiókra, ahol már megtették az árvíztérképek készítésére és/vagy az árvíz kockázat-kezelési tervekhez vonatkozó rendelkezésekkel összhangban lévő intézkedéseket. A „jelentős kockázat” meglétére vonatkozó határozat a helyi és regionális körülményektől függ, és azt a vízgyűjtővel és részvízgyűjtővel történő összehangolás alapelvétől függetlenül nem közösségi szinten kell meghozni.

- **Az eszközök megválasztása**

Javasolt eszközök: irányelv.

Egyéb eszközök az alábbi okok miatt nem lennének megfelelőek:

Egy rendelet árvízvédelmi szintű határozatokkal, illetve közösségi jogszabályok révén megvalósuló, a Közösség minden régiójára vonatkozó intézkedésekkel és határidőkkel járna, amely politikailag és technikailag is megvalósíthatatlannak tekintett megközelítés. A már hozzáférhető technikai dokumentumok és a legjobb gyakorlatokra vonatkozó útmutatások fényében, az ajánlás nem biztosítaná a közigazgatási és politikai határokon átnyúló szükséges koordinációt. Egy irányelv biztosítaná az értékelési és döntéshozatali alapelvekre és struktúrára vonatkozó szükséges szabályozási keretet, miközben az olyan kulcsfontosságú elemeket, mint a célkitűzés elérését célzó védelmi szintek, az intézkedések megválasztása és összekapcsolása és a határidők, a szubszidiaritás elvére bízna.

4) KÖLTSÉGVETÉSI VONZAT

Amellett, hogy a környezetvédelmi politika végrehajtása és finanszírozása rendszerint a tagállamok joga és kötelessége (az EK–Szerződés 175. cikkének (4) bekezdése), a Közösség számos finanszírozási mechanizmussal rendelkezik, amelyeket az árvízvédelem elősegítésére lehet felhasználni, pl. a kutatópolitika, a kohéziós politika és a mezőgazdasági (vidékfejlesztési) politika keretében. Az árvízzel kapcsolatos kezdeményezések és intézkedések az említett politikai területeken hatályban lévő jogszabályok alapján és a 2007–2013 közötti időszakra javasolt jogszabályok alapján is támogathatóak. Mindazonáltal e javaslat nem rendelkezik a Bizottság által már elfogadott javaslatokon túlmutató pénzügyi hatásokkal.

5) TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

- **Egyszerűsítés**

A javaslat előírja a közigazgatási eljárások egyszerűsítését a (közösségi vagy nemzeti) közigazgatási szervek és magánfelek számára, főleg a vízügyi keretirányelvvel történő összehangolás tekintetében.

Az árvíz kockázat-kezelés és a vízminőség-irányítás az integrált vízgyűjtő-gazdálkodás része. Ugyanazokat a vízgyűjtőket és régiókat, helyi közösségeket és érdekelt feleket

foglalják magukban. Következésképp igen erős kapcsolat van a WFD alapján már folyamatban lévő vízminőség-irányítás és az ezen irányelv szerint tervezett árvízkezelési intézkedések között. A Bizottság azon a véleményen van, hogy a WFD szerinti végrehajtási ciklust és az e javaslat szerint tervezett ciklust össze kell hangolni és integrálni kell, a vízgyűjtő kerületek, az illetékes hatóságok, a végrehajtási és felülvizsgálati ütemtervek, a jelentéstételi mechanizmusok, valamint a bizottsági és nyilvános részvétel tekintetében.

A magánfeleket – nyilvános részvétel útján – teljesen bevonják a tervezési folyamatba, akik így élvezhetik a szinergiák nyújtotta előnyöket is.

- **Felülvizsgálati/módosító/megszüntetési záradék**

A javaslat felülvizsgálati záradékot nem tartalmaz.

- **Megfelelési táblázat**

A tagállamoknak az irányelvet átültető nemzeti rendelkezések szövegét, valamint a rendelkezések és ezen irányelv közötti megfelelési táblázatot közölniük kell a Bizottsággal.

- **Európai Gazdasági Térség**

A javaslat EGT vonatkozású, ezért azt ki kell terjeszteni az Európai Gazdasági Térségre.

- **A javaslat részletes magyarázata**

1. cikk (tárgy): Az irányelvjavaslat célja, hogy csökkentse az árvizek által az emberi egészségre, a környezetre, az infrastruktúrára és a gazdasági tevékenységre jelentett kockázatokat. A javaslatot a Közösség egész területére alkalmazni kell, ezért a folyó és part menti területek árvízkezelésére is.

2. cikk (fogalommeghatározások): A WFD fogalommeghatározásain kívül az „árvíz” és az „árvízkezelés” fogalmakat határozzák meg.

A 3. cikk (a vízgyűjtő kerületen belüli koordináció) átveszi a WFD 3. cikkében leírt megközelítést, amely a vízgyűjtő kerület gazdálkodási egységének alkalmazására és a WFD értelmében kijelölt illetékes hatóságokra vonatkozik. Az e vízgyűjtő kerületekbe tartozó vízgyűjtőkön és részvízgyűjtőkön túl, minden partvidéki szakaszt is a vonatkozó vízgyűjtő kerülethez rendelnek, és így azok a szabályozás alá esnek.

A II., III. és IV. fejezetekben egy átlátható fokozatos megközelítést állapítottak meg, amely a következőkből áll:

- a potenciálisan jelentős árvízkezeléssel bíró területek kijelölése (II. fejezet 4., 5. és 6. cikkei);
- a potenciálisan jelentős árvízkezeléssel bíró területek árvízkezelési térképeinek előkészítése (III. fejezet 7. és 8. cikke, a melléklet);
- az érzékeny vízgyűjtők és part menti területek árvízkezelési terveinek, valamint a vízgyűjtő kerületeken belüli gazdálkodási tervek

koordinációs mechanizmusainak kidolgozása és végrehajtása (IV. cikk 9., 10., 11. és 12. cikke);

A III. és VI. fejezet ütemterveit teljesen összehangolták a WFD végrehajtási ütemtervével, beleértve a felülvizsgálatra szánt 6 éves intervallumot, valamint a vízgyűjtő kerületek (árvíz-kockázati térképekkel) és vízgyűjtő-gazdálkodási tervek (árvíz-kockázat-kezelési tervekkel) jellemzésére vonatkozó WFD folyamatokkal és ciklusokkal való koordináció is biztosított. Továbbá a javaslat szerint a tagállamok az árvíz-kockázat-kezelési terveket integrálhatják a vízügyi keretirányelv vízgyűjtő-gazdálkodási terveivel.

A 14. cikk (nyilvános tájékoztatás és részvétel) a nyilvánosság részvételi követelményeit írja elő az árvíz-kockázat-kezelési tervek kidolgozásában és azok felülvizsgálatában. Ezt a folyamatot is össze kell hangolni a vízügyi keretirányelvvel.

A 15. és 16. cikk (technikai kiigazítások és bizottság) meghatározza a kiválasztott cikkek és a melléklet lehetséges technikai kiigazítását, valamint az adatok, beleértve a statisztikai és kartográfiai adatokat is, továbbításának és feldolgozásának technikai formátumait. A vízügyi keretirányelv értelmében felállított bizottságnak ezen irányelvhez is rendelkezésre kell állnia.

A 17. cikk (jelentéstétel) a jelentéstételhez szükséges rendelkezéseket hozza meg. Ezt és az irányelvjavaslat végrehajtásáról szóló bizottsági jelentést (18. cikk) is összehangolták a vízügyi keretirányelv ütemtervével.

A 19., 20. és 21. cikk a nemzeti jogba történő átültetést, a hatálybalépést és a címzetteket szabályozza.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

az árvizek értékeléséről és kezeléséről

(EGT vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 175. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára⁷,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére⁸,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére⁹,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárással összhangban¹⁰,

mivel:

- (1) Az árvizek rendelkeznek azzal a potenciállal, hogy haláleseteket, emberek kitelepítését okozzák, súlyosan veszélyeztessék a gazdasági fejlődést, valamint hogy fennakadást okozzanak a Közösség gazdasági tevékenységeiben.
- (2) Az árvíz természeti jelenség, amelyet nem lehet megakadályozni. Ugyanakkor azonban az emberi tevékenységek hozzájárulnak az árvízesemények valószínűségének növeléséhez és káros hatásai súlyosbításához.
- (3) Megvalósítható és kívánatos az emberi egészségben, a környezetben és infrastruktúrában bekövetkező árvízkarok kockázatának csökkentése, azonban az árvízkarok kockázatának csökkentését célzó intézkedéseket az egész vízgyűjtő területen össze kell hangolni, hogy azok hatékonyak lehessenek.
- (4) A vízvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv¹¹

⁷ HL C [...], [...], [...]. o.

⁸ HL C [...], [...], [...]. o.

⁹ HL C [...], [...], [...]. o.

¹⁰ HL C [...], [...], [...]. o.

¹¹ HL L 327., 2000.12.22., 1. o. A 2455/2001/EK határozattal (HL L 331., 2001.12.15., 1. o.) módosított irányelv.

szükségessé teszi olyan integrált gazdálkodási tervek kidolgozását minden vízgyűjtőre a jó ökológiai és kémiai állapot elérése érdekében, amely hozzájárul az árvizek hatásainak enyhítéséhez. Azonban az árvíz kockázat csökkentése nem tartozik az említett irányelv főbb célkitűzései közé, és nem veszi figyelembe az éghajlatváltozás által okozott jövőbeli kockázatokat sem.

- (5) Az Európai Parlament, a Tanács, a Gazdasági és Szociális Bizottság, valamint a Régiók Bizottsága részére „Árvíz kockázat-kezelés; árvíz megelőzés, -védelem és az árvíz károk mérséklése” címen előterjesztett bizottsági közlemény¹² megállapítja a közösségi szintű árvíz kockázat-kezelés elemzését és megközelítését, kijelenti, hogy a közösségi szintű összehangolt és koordinált cselekvés jelentős hozzáadott értéket hozna létre és javítaná az árvízvédelem általános szintjét.
- (6) A polgári védelmi segítségnyújtási beavatkozások terén a fokozott együttműködés előmozdítását segítő közösségi eljárás kialakításáról szóló, 2001. október 23-i 2001/792/EK, Euratom tanácsi határozat¹³ mozgósítja a tagállami támogatást és segítségnyújtást súlyos vészhelyzetek esetén, beleértve az árvizeket. A polgári védelem megfelelő válaszlépést tud biztosítani az érintett lakosságnak és javítja a felkészültséget és a rugalmasságot, azonban nem foglalkozik az árvizek kiváltó okával.
- (7) Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló, 2002. november 11-i 2012/2002/EK tanácsi rendelet¹⁴ értelmében lehetőség van gyors pénzügyi támogatás odaítélésére súlyos katasztrófa esetén az érintett emberek, régiók és országok segítésére abban, hogy visszatérhessenek a lehető legnormálisabb életkörülmények közé, de az alap csak vészhelyzeti műveletek esetében avatkozhat be, és nem a vészhelyzetet megelőző fázisokban.
- (8) A Közösség területén különböző típusú árvizek fordulnak elő, pl. folyami árvizek, hirtelen árhullámok, városi árvizek, csatorna árvizek és part menti áradások. Az árvíz események okozta károk is változók lehetnek a Közösség országaiban és régióiban. Ennélfogva az árvíz kockázat kezelésére vonatkozó célkitűzéseknek a helyi és regionális körülményeken kell alapulniuk.
- (9) Az árvíz kockázat a Közösség bizonyos területein jelentéktelennek tekinthető, például a gyéren lakott vagy lakatlan területeken, vagy a korlátozott számú gazdasági eszközzel vagy ökológiai értékkel rendelkező területeken. A vízgyűjtők, részvízgyűjtők és kapcsolódó part menti övezetek árvíz kockázatának előzetes értékelését minden esetben a vízgyűjtő kerület szintjén kell elvégezni az árvíz kockázat és annak meghatározására, hogy kell-e további lépéseket tenni.
- (10) Egy érvényes információs eszköz megléte, valamint a prioritások meghatározásának és a további technikai, pénzügyi és politikai döntések értékes alapjának létrehozása érdekében rendelkezni kell az olyan árvíz térképek és indikatív árvíz kártérképek kidolgozásáról, amelyek a különböző árvíz kockázati szinttel rendelkező területeket írják le.

¹² COM(2004) 472 végleges, 2004.7.12.

¹³ HL L 297., 2001.11.15., 7. o.

¹⁴ HL L 311., 2002.11.14., 3. o.

- (11) Az érintett területre az árvizek által kifejtett kedvezőtlen hatások elkerülése és csökkentése céljából, helyénvaló megállapítani árvíz-kockázat-kezelési terveket. Az árvíz-ésemények okai és következményei változóak a Közösség országaiban és régióiban. Az árvíz-kockázat-kezelési terveknek tehát figyelembe kell venniük a vízgyűjtők, részvízgyűjtők vagy partvidéki szakaszok sajátos földrajzi, hidrológiai és egyéb vonatkozó körülményeit, valamint a vízgyűjtő, a részvízgyűjtő vagy partvidék szükségleteivel és prioritásaival összhangban lévő testreszabott megoldásokat kell meghatározni a vízgyűjtő kerületekkel való összehangolás biztosítása mellett.
- (12) A megelőzés, védelem, felkészültség, vészhelyzeti intézkedés, helyreállítás és felülvizsgálat lépésekből álló árvíz-kockázat-kezelési ciklusnak kellene az árvíz-kockázat-kezelési tervek egyik alapvető elemének lennie a megelőzési, védelmi és felkészültségi szempontokra helyezett hangsúllyal.
- (13) Ugyanazon feladat kétszer történő elvégzésének megelőzése érdekében a tagállamoknak képesnek kell lenniük a meglévő árvíz-kockázati térképek és árvíz-kockázat-kezelési tervek ezen irányelv követelményei teljesítésének céljából történő használatára.
- (14) A 2000/60/EK irányelv szerinti vízgyűjtő-gazdálkodási tervek és az ezen irányelv szerinti árvíz-kockázat-kezelési tervek kidolgozása az integrált vízgyűjtő-gazdálkodás elemei; a két folyamatnak tehát a szinergiák kölcsönös potenciálját kell használnia. A hatékonyság és az erőforrások bölcs felhasználásának biztosítása érdekében, ezen irányelv végrehajtását szorosan össze kell hangolni a 2000/60/EK irányelvvel.
- (15) A fenntartható emberi tevékenységek (pl. árvíz-kockázat-kezelés, ökológia, belvízi hajózás vagy vízenergia) különböző formáit szolgáló víztestek többcélú felhasználása esetében és e felhasználások víztestekre gyakorolt hatására vonatkozóan a 2000/60/EK irányelv egyértelmű és átlátható folyamatot állapít meg az ilyen felhasználások és hatások szabályozására, beleértve a „jó állapot” vagy a „nincs romlás” célkitűzésektől való lehetséges eltéréseket a 4. cikk (7) bekezdésében.
- (16) Az ezen irányelv végrehajtásához szükséges intézkedéseket a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozattal¹⁵ összhangban kell elfogadni.
- (17) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja különösen az Európai Unió alapjogi chartája által elismert elveket. Ez különösen a magas szintű közösségi környezetvédelmi politikákba történő integrációt próbálja elősegíteni az Európai Unió alapjogi chartájának 37. cikkében megállapított fenntartható fejlődésre vonatkozó alapelvvel összhangban.
- (18) Mivel a foganatosítandó intézkedés célkitűzéseit tagállami szinten nem lehet kielégítően megvalósítani, és mivel azokat az intézkedés nagyságrendje és hatásai miatt közösségi szinten könnyebben meg lehet valósítani, a Közösség a szubszidiaritásnak a Szerződés 5. cikkében meghatározott elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. Az ugyanazon cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a határozat nem lépi túl az említett célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket.

¹⁵ HL L 184., 1999.7.17., 23. o.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. fejezet

Általános rendelkezések

1. cikk

Ez az irányelv a közösségi árvizek által az emberi egészségre, a környezetre és a gazdasági tevékenységre jelentett kockázat csökkentését szolgáló keretet állapít meg.

2. cikk

Ennek az irányelvnek az alkalmazásában a 2000/60/EK irányelv 2. cikkében említett „vízfolyás”, „vízgyűjtő”, „részvízgyűjtő” és „vízgyűjtő kerület” fogalommeghatározásokon túlmenően a következő meghatározásokat kell alkalmazni:

1. „árvíz”: a rendes körülmények között vízzel nem borított földterület ideiglenes víz alá kerülése.
2. „árvíz kockázat”: egy adott súlyosságú árvízesemény valószínűsége az adott súlyosságú árvízesemény által az emberi egészségben, a környezetben és a gazdasági tevékenységben okozott becsült kárral együtt.

3. cikk

Ezen irányelv alkalmazásában a tagállamok kihasználják a 2000/60/EK irányelv 3. cikkének (1), (2), (3) és (6) bekezdése szerinti megállapodásokat.

II. fejezet

Előzetes árvíz kockázati értékelés

4. cikk

1. A tagállamok – minden vízgyűjtő kerületre vagy egy nemzetközi vízgyűjtő kerületnek a területükön fekvő szakaszára – előzetes árvíz kockázati értékelést dolgoznak ki a (2) bekezdéssel összhangban.
2. Az előzetes árvíz kockázati értékelésnek legalább az alábbiakat kell tartalmaznia:
 - a) a folyó vízgyűjtő kerületének térképét, amely tartalmazza a vízgyűjtők, részvízgyűjtők és – adott esetben – a kapcsolódó partvidéki szakaszok határait, jelöli a domborzatot és a földterület-használatot;
 - b) a múltban bekövetkezett árvizek leírását;

- c) az árvízfolyamatok és a változásra mutatott érzékenységük leírását, beleértve az árterületek természetes árvízviszatartó/kiegyenlítő szerepét, valamint a jelenlegi és jövőbeli árvízterjedési útvonalakat;
- d) fejlesztési tervek leírását, amely magában foglalná az adott terület vagy a felső vagy alsó szakasz régiói árvíz kockázatának növekedését eredményező földterület-használat, népességeloszlás és gazdasági tevékenység megoszlás változását;
- e) jövőbeli árvizek valószínűségének értékelését a hidrológiai adatok, az árvíz típusok, valamint az éghajlatváltozás és földterület-használati tendenciák előrevetített hatása alapján;
- f) egy előrejelzést a jövőbeli árvizek becsült következményeiről az emberi egészségre, a környezetre és a gazdasági tevékenységre, amely figyelembe veszi a hosszú távú fejlődéseket, beleértve az éghajlatváltozást.

5. cikk

1. A 4. cikkben megállapított értékelés alapján az egy vízgyűjtő kerületbe tartozó vízgyűjtőket, részvízgyűjtőket vagy partvidéki szakaszokat a következő kategóriák egyikéhez kell rendelni:
 - a) Vízgyűjtők, részvízgyűjtők vagy partvidéki szakaszok, amelyekről megállapították, hogy nem rendelkeznek potenciálisan jelentős árvíz kockázattal, illetve ezek megtörténte területükön ésszerűen valószínűtlennek feltételezhető, vagy hogy potenciális következményei az emberi egészségre, környezetre vagy gazdasági tevékenységre elfogadhatóan alacsonynak tekinthetők;
 - b) Vízgyűjtők, részvízgyűjtők vagy partvidéki szakaszok, amelyekről megállapították, hogy potenciálisan jelentős árvíz kockázattal rendelkeznek, illetve ezek megtörténte területükön ésszerűen valószínűnek feltételezhető;
2. A nemzetközi vízgyűjtők, részvízgyűjtők vagy egy nemzetközi vízgyűjtő kerületbe tartozó partvidéki szakaszok (1) bekezdés szerinti felosztását az érintett tagállamok között kell összehangolni.

6. cikk

1. A tagállamok az előzetes árvíz kockázati értékelést ezen irányelv hatálybalépését követően legkésőbb három éven belül befejezik.
2. A tagállamok legkésőbb 2018-ban és azt követően hatévente felülvizsgálják és – szükség esetén – korszerűsítik az (1) bekezdés szerinti értékelést.

III. fejezet

Árvíz kockázati térképek

7. cikk

1. A tagállamok a vízgyűjtő kerület szintjén árvíz térképeket és indikatív árvíz kártérképeket (a továbbiakban: árvíz kockázati térképek) készítik az 5. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott vízgyűjtőkhöz, részvízgyűjtőkhöz és partvidéki szakaszokhoz.
2. Az árvíz térképeknek azokra a földrajzi területekre kell kiterjedni, amelyek a következő forgatókönyv szerint árasztódhatnak el:
 - a) nagy valószínűségű árvizek (a valószínű ismétlődési időszak tízévente egyszer);
 - b) közepes valószínűségű árvizek (a valószínű ismétlődési időszak százévente egyszer);
 - c) alacsony valószínűségű árvizek (szélsőséges események).

Minden egyes, az első albekezdésben említett forgatókönyv esetében a következő elemeknek kell szerepelnie:

- a) tervezett vízmélységek;
 - b) áramlási sebesség – adott esetben;
 - c) területek, amelyek a parterózióknak és hordaléklerakódásnak kitéttek lehetnek.
3. Az indikatív árvíz kártérképeken fel kell tüntetni a (2) bekezdésben említett forgatókönyvek szerinti árvizek által potenciálisan okozott károkat, amelyeket a következő szempontok alapján kell kifejezni:
 - a) a potenciálisan érintett lakosok száma;
 - b) a területen potenciálisan bekövetkező gazdasági kár;
 - c) a környezet potenciális károsodása.

8. cikk

1. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az árvíz kockázati térképek legkésőbb 2013. december 22-ig elkészüljenek.
2. Ezeket a térképeket legkésőbb 2019. december 22-ig és azt követően hatévente felül kell vizsgálni és – szükség esetén – korszerűsíteni.

IV. fejezet

Árvíz kockázat-kezelési tervek

9. cikk

1. A tagállamoknak a vízgyűjtő kerület szintjén árvíz kockázat-kezelési terveket kell készíteniük és végrehajtaniuk az 5. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott vízgyűjtőkhöz, részvízgyűjtőkhöz és partvidéki szakaszokhoz.
2. A tagállamoknak az adott vízgyűjtőkre, részvízgyűjtőkre és partvidéki szakaszokra jellemző megfelelő védelmi szinteket kell létrehozniuk, az árvizek, valamint az emberi egészségre, a környezetre és a gazdasági tevékenységre vonatkozó potenciális következmények valószínűségének csökkentésére helyezett hangsúllyal, valamint a vonatkozó szempontok figyelembevételével: vízgazdálkodás, talajgazdálkodás, területrendezés, földterület-használat és természetvédelem.
3. Az árvíz kockázat-kezelési tervek magukban foglalják azokat az intézkedéseket, amelyek célja a (2) bekezdéssel összhangban megállapított védelmi szintek elérése.

Az árvíz kockázat-kezelési terv az árvíz kockázat-kezelési ciklus minden fázisára vonatkozik, a megelőzésre, védelemre, felkészültségre helyezett hangsúllyal, valamint az adott vízgyűjtő vagy részvízgyűjtő jellemzőinek figyelembevételével.
4. Az egyik tagállamban megtett árvíz kockázat-kezelési intézkedések nem növelhetik az árvíz kockázatot a szomszédos országokban.

10. cikk

1. Az első árvíz kockázat-kezelési terv a melléklet A. részében meghatározott alkotóelemeket tartalmazza. Az ezt követő felülvizsgálat a 11. cikk (2) bekezdésével összhangban a melléklet B. részében meghatározott alkotóelemeket tartalmazza.
2. A tagállamok minden egyes árvíz kockázat-kezelési terv közzétételét vagy korszerűsítését követő három éven belül a tervezett intézkedések végrehajtásában elért haladást leíró időközi jelentést nyújtanak be a Bizottságnak.

11. cikk

1. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az árvíz kockázat-kezelési tervek legkésőbb 2015. december 22-ig elkészüljenek és azokat közzétegyék, valamint 2015. december 23-tól végrehajtsák.
2. Az árvíz kockázat-kezelési terveket legkésőbb 2021-ben és azt követően hatévente felül kell vizsgálni és korszerűsíteni kell.

12. cikk

1. A tagállamok biztosítják, hogy a teljes egészében a területükön fekvő vízgyűjtő kerületekre vonatkozóan egyetlen, egységes árvízkezelési terv készüljön.
2. Abban az esetben, ha egy nemzetközi vízgyűjtő kerület teljesen a Közösség területén belül helyezkedik el, a tagállamok biztosítják a koordinációt azzal a céllal, hogy egyetlen, egységes nemzetközi árvízkezelési terv készüljön.

Ha nem készül ilyen terv, akkor a tagállamok olyan árvízkezelési terveket készítenek, amelyek a nemzetközi vízgyűjtő kerületnek legalább a területükre eső részeit lefedik.

3. A Közösség területén túlnyúló olyan nemzetközi vízgyűjtő kerület esetében, ahol nem készült bármely érintett harmadik országot magában foglaló, egyetlen egységes nemzetközi árvízkezelési terv, a tagállamok olyan árvízkezelési terveket készítenek, amelyek a nemzetközi vízgyűjtő kerületnek legalább az érintett tagállamok területére jutó részeit lefedik.

V. fejezet

A 2000/60/EK irányelvvel való összehangolás, nyilvános tájékoztatás és részvétel

13. cikk

1. Ezen irányelv 8. cikkében említett első árvízkezelési térképek fejlesztését és későbbi felülvizsgálataikat a 2000/60/EK irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározott felülvizsgálatokkal szorosan összehangolva és – amennyiben indokoltnak ítélik – azokba integrálva kell végrehajtani.
2. Ezen irányelv 10. cikkében említett első árvízkezelési tervek fejlesztését és későbbi felülvizsgálataikat a 2000/60/EK irányelv 13. cikkének (7) bekezdésében meghatározott vízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálataival szorosan összehangolva és – amennyiben indokoltnak ítélik – azokba integrálva kell végrehajtani.
3. A tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelv 14. cikke szerinti összes érdekelt fél aktív részvételét összehangolják a 2000/60/EK irányelv 14. cikke szerinti összes érdekelt fél aktív részvételével.

14. cikk

1. A tagállamok az előzetes árvízkezelési értékelést, az árvízkezelési térképeket és az árvízkezelési terveket elérhetővé teszik a nyilvánosság számára.
2. A tagállamok biztosítják az összes érdekelt fél aktív részvételét a IV. fejezetben említett árvízkezelési tervek elkészítésében, felülvizsgálatában és korszerűsítésében.

VI. fejezet

Végrehajtási intézkedések és módosítások

15. cikk

1. A Bizottság – a 16. cikk (2) bekezdésében említett eljárással összhangban – az adatok, beleértve a statisztikai és kartográfiai adatokat is, továbbításának és feldolgozásának céljára technikai formátumokat fogadhat el.
2. A Bizottság – figyelembe véve a felülvizsgálati és korszerűsítési időszakokat és a 16. cikk (2) bekezdésében megállapított eljárásokkal összhangban – kiigazíthatja a 4. cikk (2) bekezdését, a 7. cikk (2) és (3) bekezdését, valamint a tudományos és technikai haladásról szóló mellékletet.

16. cikk

1. A Bizottságot munkájában a 2000/60/EK irányelv 21. cikke szerint létrehozott bizottság segíti (a továbbiakban: a bizottság).
2. Az e bekezdésre történő hivatkozáskor az 1999/468/EK határozat 5. és 7. cikkét kell alkalmazni, tekintettel a határozat 8. cikkének rendelkezéseire.

Az 1999/468/EK határozat 5. cikkének (6) bekezdésében előírt időszakot 3 hónapban állapítják meg.

3. A bizottság elfogadja eljárási szabályzatát.

VII. fejezet

Jelentések és záró rendelkezések

17. cikk

A tagállamok az előzetes árvíz-kockázati értékelést, az árvíz-kockázati térképeket és az árvíz-kockázat-kezelési terveket elkészítésüket követő három hónapon belül benyújtják a Bizottság számára.

18. cikk

A Bizottság legkésőbb 2018. december 22-ig és azt követően hatévenként jelentést nyújt be ezen irányelv alkalmazásáról az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

19. cikk

1. A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb

a hatálybalépésétől [...] számított 2 éven belül megfeleljenek. Haladéktalanul a Bizottság elé tárják a rendelkezések szövegét, valamint egy táblázatot az említett rendelkezések és ezen irányelv közötti megfelelésről.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A tagállamok maguk döntenek el ennek a hivatkozásnak a módját.

2. A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

20. cikk

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő [huszadik] napon lép hatályba.

21. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, [...] -án/én.

az Európai Parlament részéről
az elnök
[...]

a Tanács részéről
az elnök
[...]

Melléklet

Árvíz kockázat-kezelési tervek

- A. Az első árvíz kockázat-kezelési terv alkotóelemei:
1. az előzetes árvíz kockázat-értékelés következtetései a II. fejezet előírásainak megfelelően;
 2. a III. fejezet szerint elkészített árvíz kockázati térképek, valamint az e térképek alapján levonható következtetések;
 3. a 9. cikk (2) bekezdésével összhangban létrehozott, megfelelő védelmi szint leírása;
 4. a megfelelő védelmi szintek eléréséhez szükséges intézkedések leírása, beleértve a 9. cikkel összhangban tett intézkedéseket, valamint az egyéb közösségi jogi aktusok szerint tett árvízhez kapcsolódó intézkedések;
 5. a megtett, nyilvános tájékoztatási és konzultációs intézkedések/cselekvések leírása;
 6. bármely vízgyűjtő kerületen belüli koordinációs folyamat és a 2000/60/EK irányelvvel történő koordináció folyamatának a leírása, valamint az illetékes hatóságok jegyzéke.
- B. Az árvíz kockázat-kezelési tervek későbbi korszerűsítésének alkotóelemei:
1. az árvíz kockázat-kezelési terv előző változatának közzététele óta tett minden változtatás vagy korszerűsítés, beleértve a II., III. és IV. fejezet szerint végrehajtott felülvizsgálatok összefoglalását;
 2. a védelmi szint megvalósítása felé tett haladás értékelése;
 3. minden olyan intézkedés leírása és magyarázata, amelyet az árvíz kockázat-kezelési terv korábbi változatában előírányoztak, de amelyek nem valósultak meg;
 4. az árvíz kockázat-kezelési terv korábbi változatának közzététele óta tett minden kiegészítő intézkedés leírása.